

ועם אסר — כך סבורים ראשי אש"ף — אין עוד על מה לדבר אחרי טריפולי. הקרע הוא סופי, ואין כוח בעולם המסוגל לאחות אותו.

רוב של שני שלישים

אחרי מיצוי המגעים האלה, תכנס המועצה הלאומית הפלסטינית, הגוף העליון של אש"ף. הכל מצפים לכך שמושב זה — ה־17 במניין האירגון, יהיה מושב מכריע בתולדות אש"ף.

מני וגמור עם יאסר ערפאת לקבל החלטות מרחיקות לכת, שיאפשרו להנהגה לנהל מדיניות חופשית ועצמאית כלפי האמריקאים, ירון ישראל, ולעשות מאמץ גדול לקידום תהליך השלום. ההיכרות עם כוחות השלום הישראליים היא חלק ממדיניות זו.

כדי לקבל החלטות מכריעות, יש צורך בקולותיהם של שני שלישים מחברי המועצה (לא מן הנוכחים, אלא מכלל החברים).

המועצה מונה כ־360 חברים, המתמנים בצורות שונות. חלק מהם נשלחים מטעם האירגונים השונים (פת"ח, החזית העממית וכו'). האירגונים ממנים את ציריהם, ויכולים בכל עת להחליפם, כפי שהיה מקובל בקונגרס הציוני. חברים אחרים נשלחים על-ידי איגודים מיקצועיים שונים, אירגון הסטודנטים וכו'. אחרים מתמנים על תקן אישי, כאישים בלתי-תלויים.

הנהגת פת"ח משוכנעת שיש עכשיו רוב של כשני שלישים — כ־240 קולות, יותר או פחות — לקן של יאסר ערפאת. בזמן או אי-בזמן של „הברבות הסוריות“ אינו משנה לכאן או לכאן.

„המוריס“ של פת"ח, שפעלו כסוכנים סוריים — אברצאל וחבריו — כבר סולקו מזמן מן המועצה הלאומית. הם היו חברים במועצה כנציגי פת"ח, והנהגת פת"ח החליפה אותם. אברמוסא היה חבר המועצה על תקן אחר, כשליחו של ערפאת, וגם הוא סולק.

אולם גם במצב זה נותרו בעיות רבות. **למשל: האם כל אנשי פת"ח, המקבלים ללא-עירעור את מנהיגותו של יאסר ערפאת, מקבלים גם את כל הצעותיו המדיניות?**

הדבר אינו מובן מאליו. ביקורו המהדים של ערפאת אצל חוסני מובארק, אחרי היציאה מטריפולי, עורר אצל כמה מאנשי מורת-רות, מפני שלא ביקש ולא קיבל אישור מראש לכך מטעם מוסדות פת"ח. כמו בכל אירגון שיש בו מנהיג חזק ובעל-כאריזמה, נשמעים גם בפת"ח מדי פעם קריאות ליתר

חזותמה, חבש וערפאת מי אופורטוניסט, ומי לא?

דמוקרטיה, להבאת עניינים לאישור מוקדם כמוסדות וכו'. כמו בכל מיפלגה יש, כמובן, גם יריבויות אישיות, חשבונות אישיים ועוד.

לכן, כבואם להציע למועצה הלאומית שינויים ראסטיים במדיניות האירגון, צריכים ערפאת ועמיתיו לשכנע קודם כל את כל אנשי פת"ח, אירגונים-מיפלגתם.

במצאות של אביב 1984 אין זה קל. רבים ישאלו: „אם נגמיש עכשיו את הקו, מה נקבל בתמורה? איך זה יקדם את השאיפה הפלסטינית להקמת מדינה?“

ממשלת-ישראל כבר הודיעה כי לא תשארית עם אש"ף, גם אם ינקוט האירגון קו מתון ביותר. מיפלגת-העבודה דבקה בשלושת הלאומים שלה: לא מדינה פלסטינית, לא משאומתן עם אש"ף, לא שינוי המעמד של ירושלים המיוזחת. מבחינת אלה אין שום הכרל בין יצחק שמיר ושימיעון פרס. גם אם לא יקימו ממשלת-אחדות לאומית, ואילו שלום עכשיו גוסס, ומתנה השלום הישראלי כולו משותק ומדוכדך.

במרוצת-העבודה מתנהלות בחירות, המשתקות את כל מערכת המימשל, ואין לצפות לשינוי כלשהו עד ראשית השנה הבאה.

מכאן שיש רבים באש"ף הסבורים שאין מה למהר. „אם ממילא אי-אפשר לעשות שום דבר רציני בשנה הקרובה, מודע לגרום עכשיו לפילוג?“

אך נראה כי מני וגמור עם ערפאת להביא הפעם לשינויים הדרושים, שנדרחו במושבים הקודמים של המועצה. אם יצליח להשליט את דעתו, יהיה המושב ה־17 של המועצה הלאומית מושב היסטורי.

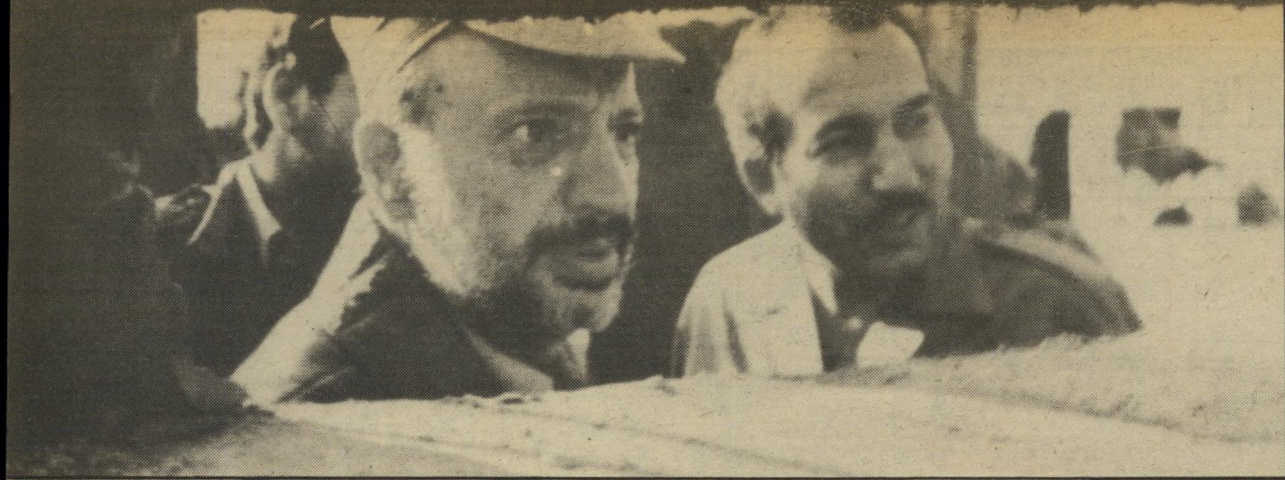
קילת הקונסנזוס

בעיה אחרת היא שאלת הקונסנזוס. ליתר דיוק: קילת הקונסנזוס.

עד כה מקובל במועצה הלאומית הפלסטינית לקבל את כל ההחלטות פה-אחד, בדרך של קונסנזוס. פירושו הדבר: מיעוט יכול לעכב כל החלטה שהיא. תחת שילטון הרוב קיימת עריצות של המיעוט.

זוהי מסורת ערבית עתיקה. לנביא מוחמד מייחסים את האמרה: „כאשר כל בני עדתי מחליטים ביחד, אין הם יכולים לתעות!“

חובת-הקונסנזוס, שאינה כלולה בחוקת אש"ף, אך למעשה הופעלה תמיד, היא האסון של אש"ף. היא שיתקה את האירגון בתקופות מכריעות, כשהיה צורך לקבל החלטות נועזות. עיצאם סרטאוי לא היה

אבוניגיהארד ואבו-עמאר על מה מתנהלים המגעים?

היחיד שתבע לשים לה קץ, ולקבל החלטות במועצה כמו בכל פרלמנט נורמלי — בהצבעה של רוב, תוך שמירת זכותו של המיעוט למתוח ביקורת ולפעול כאופוזיציה נאמנה.

השאלה עלתה עכשיו שוב — ובפעם הראשונה בתולדות אש"ף מתגבשת ההחלטה שלא לקבל הפעם את ההחלטות פה-אחד, אלא להכריע בין רוב ומיעוט. ידוע כי יאסר ערפאת תומך בגישה זו.

(בשיחות עם אנשי אש"ף, היתה לי הזדמנות להביא להם משל היסטורי, שאינו ידוע בציבור הפלסטיני. מן המאה ה־17 עד ה־19 היתה קיימת בפרלמנט הפולני, ה„סיים“, חובה של LIBERUM VETO („וטו חופשי“), שאיפשרה לכל חבר-בורד של הסיים למנוע קבלת כל החלטה שהיא, על-ידי השמעת שתי המליים NIE POZWALAM („אני מתנגד“). שיטה זו, שהובטחה בחוקה, הרסה את פולין, שיתקה את מערכת-המימשל שלה והביאה להשתלטות מדינות זרות על הממשלה, וגם על הארץ עצמה. אין משל מפחיד יותר מזה.)

180 מהשטחים הכבושים

בעיה אחרת, וחשובה ביותר, היא השתפתום של חברי-המועצה מן השטחים הכבושים. נוסף על 360 החברים הקבועים של המועצה, נשמרים בה 180 מקומות לתושבי הגדה והרצועה. למעשה, כל איש שבא מן השטחים האלה יתקבל כחבר המועצה, כי למקומות אלה אין בעלים מוזהים. הוועדה-הפועל של אש"ף יכול למסור את המינוי לכל מי שבא משם.

ידוע כי תושבי השטחים הכבושים הם האגף המתון ביותר באש"ף, הציבור החותר בדחיפות רבה ביותר לפיתרון מדיני, אשר ישחרר אותו מן הכיבוש הישראלי.

אם תופיע במושב ה־17 קבוצה זו של 180 צירים, יתניים המאבק לפני שהתחיל. לערפאת יהיה רוב עצום לביצוע השינויים הדרושים במדיניות אש"ף.

זה ברור גם לממשלת-ישראל. כבר בימי ממשלת-דובין נקבע הכלל שאסור להניח לאנשים אלה להגיע אל המועצה, כדי למנוע מתן ציון מתון לאש"ף. רבין, כמו בגין ושמיר אחריו, העדיף אש"ף קיצוני, המבצע פיגועים והמקומם את העולם נגד העניין הפלסטיני, על פני אש"ף מתון, המוכן לשלום, ושיביא ללחץ עולמי על ישראל להחזיר את השטחים הכבושים.

בז'ינסקי עם בגין (בקמפיין-דייוויד) בייביי — למי?

עכשיו תעלה שאלה זו שוב בכל חומרתה. השאלה היא: עד לאיזו קיצוניות מוכנה ממשלת-ישראל להגיע כדי למנוע מתושבי השטחים הכבושים להשמיע את קולם המתון במועצת אש"ף?

האם יצליחו חוסני מובארק והמלך חוסיין ללחוץ על ישראל בכיוון זה? האם תרים תנועת-השלום הישראלית את קולה נגד הדריסה הברוטאלית של זכויות-האדם והחופש המדיני? ואולי תעצום ממשלת-ישראל עין, כפי שעשתה לא מכבר, כאשר כ־40 מראשי הציבור בגדה נפגשו עם יאסר ערפאת בירדן?

מעשלה פלסטינית זמנית

דבר אחד בטוח לגמרי: אבו-עמאר (יאסר ערפאת) הוא כיום המנהיג הבלתי-מעורר של העם הפלסטיני. סמכותו הלאומית והבינלאומית חזקה יותר מכפי שהיתה ארבעים. היוקרה שצבר במצור של ביירות ובקרב על טריפולי, ההתייצבות הברורה של המוני העם הפלסטיני באשר הם שם מאחוריו — כל אלה ביצרו את מעמדו.

לא מכבר ביקר וביגנייב בז'ינסקי אצל ערפאת. איש זה, יועצו של הנשיא ג'ימי קארטר לענייני-ביטחון, גרם בשעתו לזעם עצום בקרב הפלסטינים כאשר השמיע את האימרה המפורסמת: „בייביי, פיי-אל-או“ („שלום על אש"ף“, במובן של „אש"ף מחוסל“).

כשכא עתה לתוניס, הוא מצא כי ערפאת ואש"ף חיים וקיימים, בעוד שהוא והנשיא קארטר כמעט נשכחו. ערפאת לא התאפק מלהזכיר לו את אימרתו.

(המשך בעמוד 66)